

Ohjaajan opas: vinkkejä sujuvaan työpajaan

Hienoa, että olet ohjaamassa toiminnallisen työpajan! Tässä oppaassa on muutamia huomioita pajan ohjaukseen. Lue läpi ja mieti, miten sovellat parhaiten vinkkejä omalle ryhmällesi, omassa tilassanne. Pajaan on hyvä varata aikaa noin kaksi tuntia.

Työpajoissa tehdään pieniä harjoituksia ja käydään läpi mediaan liittyviä perusasioita.. Kaikkia harjoituksia ei välttämättä aina ehdi tehdä: pajan keston vaikuttavat esimerkiksi osallistujien määrä tai keskustelujen kesto. Sanottakoon tähän väliin, että keskustelut ovat enemmän kuin hyvä juttu: jutteluissa piilee oivallusten ja oppimisen mahdollisuus!

Voit silmäillä työpajan sisältöjä sillä ajatuksella, että mitkä niistä jätät pois, jos aika ei riitäkään. Voit myös hyppiä joidenkin diojen yli, jos ne vaikuttavat vaikkapa turhan haasteellisilta.

Pajat voi siis toteuttaa juuri ryhmällesi sopivalla tavalla. Jos ryhmä haluaa tehdä jonkun harjoituksen omalla tavallaan, niin siitä vaan, soveltaminen on sallittua. Toisaalta voitte käydä pajat läpi juuri näiden diojen mukaisesti: ne on testattu ja toimiviksi havaittu.

Ennen työpajan ohjaamista on hyvä käydä harjoitukset itse läpi. Esimerkiksi "Jokainen osaa valokuvata" -työpajassa on useita harjoituksia. Voit kokeilla tehdä harjoitukset ennen pajaa, jolloin ne tulevat tutuksi. Kurkista etukäteen, mitä materiaaleja ja välineitä tarvitset pajaasi. Ne on listattu kunkin pajan kolmannessa diassa.

Näillä sivuilla on materiaaleja ladattavaksi, ne mainitaan tarkemmin pajakohtaisissa ohjeissa alla. Voit kuitenkin aivan hyvin hyödyntää kaikkia materiaaleja, joita pajapaikassa on jo olemassa, koota tai piirtää materiaalia itse (esimerkiksi meemien kuvat, bingoruudukko).

On suositeltavaa miettiä myös, keiden kanssa olet työpajailemassa? Onko ryhmälläsi erityisiä kiinnostuksen kohteita, jotka on hyvä ottaa huomioon? Työpajoissa voi olla myös sisältöjä, joiden äärelle voi pysähtyä pidemmäksikin aikaa, jos ne vaikuttavat kiinnostavilta ja keskustelua herättäviltä.

Työpajojen pohjana olevien diojen seuraaminen helpottaa pajoihin osallistumista. Voitte katsoa pajadioja yhdessä esimerkiksi videotykillä seinälle heijastaen tai sitten yhteiseltä ruudulta. Voit myös tulostaa diat paperille jokaiselle. Tutustu tilaan, jossa olet työpajan ohjaamassa: mitkä ovat tilasi mahdollisuudet esimerkiksi yhteiseen harjoitusten tutkailuun?

Aivan työpajan alkaessa on hyvä tutustua, ehkäpä käydä nimikierrros ja jutella kunnioittavasta suhtautumisesta muiden harjoitustöihin. Tässä pajassa nimenomaan saa kokeilla, eikä kaikessa tarvitse onnistua. Jokainen saa osallistua haluamallaan tavalla ja omaan tahtiinsa. Voi olla aktiivinen tekijä, seurata sivusta tai olla mukana muuten vain. Kaikki tavat osallistua ovat yhtä hyviä. Voit painottaa, että tarkoitus on kokeilla ja oppia yhdessä.

Kaikissa työpajoissa noudatetaan turvallisemman tilan periaatteita. Voit lukea ne [tästä](#). Jos teillä on käytössänne omat periaatteet, käytätte tietysti niitä.

Työpajan ohjaajana sinun on hyvä olla aktiivinen ja tarvittaessa pitää puhetta yllä esimerkiksi kysymällä yleisluonteisia asioita pajan teemasta; "onko asia tuttu, onko omasta elämästä esimerkkejä, mitä ajattelet asiasta?". Toisinaan keskustelun syntyminen vaatii hieman apua 😊

Pitäkää taukoja pajailun lomassa. Hyviä hetkiä taukoilla on esimerkiksi harjoitustöiden yhteydessä tai keskustelun jälkeen. On hyvä idea jutella ryhmäläisten kanssa, milloin on tauon paikka.

Pajakohtaiset erityishuomiot:

Jokainen osaa valokuvata ja Tee se itse -kännykkävideo

Näissä pajoissa tehdään harjoituksia oman puhelimen kameralla. Voit miettiä ennen pajan alkua, olisiko jokin helppo tapa jakaa harjoitusten tuotoksia ryhmänne kesken.

Helppointa on katso kuvia ja videoita omilta puhelimilta. Mutta voi myös miettiä, onko olemassa tai mahdollista luoda jokin yhteinen sähköpostiosoite, jonne pajailijat voivat lähettää tuotoksiaan ja josta työt katsotaan yhdessä. Voit harkita myös avoimen pilvikansion perustamista, jonne töitä voi lähettää. Kahdessa viimeisessä tapauksessa työt tulee pajan jälkeen poistaa.

Harjoituksia voidaan tehdä pienryhmissä taikka yksin. On hyvä ottaa huomioon, että videoiden ja joidenkin kuvien ottamiseen tarvitaan kaveria.

Käsintehdyt meemit

Työpajan materiaaleista löydät pienen valikoiman meemikuvia, joilla päästä alkuun. Voit myös tuoda pajaan lehtiä, joista leikata kuvia. Tai tulostaa netistä kuvia, joihin voi askarrella tekstejä.

Miksi mediaan kannattaa luottaa

Voi olla hyvä idea ryhmitellä Mitä media on? -harjoituksen vastaukset (post-it -laput) teemoihin. Näin vastauksia on helpompi katsoa yhdessä ja niistä on helpompi keskustella. Teemoja voivat olla esimerkiksi "Media välineinä ja alustoina" (televisio, radio, lehdet, some, netti, puhelin, pelit) tai "Mediasisällöt" (uutiset, videot, kuvat, musiikki, mainokset, meemit). Teemoittaminen riippuu tietysti vastuksista, joita annetaan. Aivan hyvin voivat vastaukset olla ihan vaan sikin sokin. Tärkeintä on, että keskustelua syntyy ja huomataan, että mediaa on monenlaista ja kaikkialla.

Ajatuksesta tekstiksi: journalismin äärellä

Työpajassa tutustutaan muun muassa erilaisiin tekstityyppeihin. Voit tuoda mukanas erilaisia lehtiä ja julkaisuja, joissa on erilaisia juttuja malliksi.

Pala-animaatio

Tässä pajassa tehdään animaatioita. Niiden tekemiseen tarvitaan Stop Motion Studio -sovellus, joka on ilmainen ja helppo käyttää. On hyvä, että lataat ohjelman itsellesi ja kokeilet sen toimivuutta ennen pajaa. Mediametkan tekemäohjevideo (sivulla 8) on oiva apu aiheessa!

Työpajan ensimmäisen harjoituksen idea on näyttää, miten liike syntyy kuvissa. Tämä harjoitus on ajateltu tehtäväksi niin, että ryhmä itse toimii animaation liikkuvina osina. Jos tuntuu hankalalta, että työpajalaiset olisivat kuvattavana, harjoituksen voi tehdä myös esineillä. Oleellista on, että pääsette yhdessä ihmettelemään, miten liike syntyy 30 kuvan sarjassa.

Voit tuoda mukanas materiaaleja, josta pajailijat pääsevät tekemään animaatioita - värilahvit ja paperit ovat hyviä, myös legot, palikat ja arkiset esineet toimivat hyvin. Kaikenlaisista materiaaleista voi tehdä stop motion -animaatioita!

Tekoäly

Tässä työpajassa on kaksi osiota. Bonusosassa käsitellään tekoälyn vinoumien syntymistä sekä kuvapromptausta. Sitä ei tarvitse käydä läpi, jos se tuntuu hankalalta. Kuvapromptien teko vaatii usein kirjautumisen ohjelmaan.

Somen turvallinen käyttö

Some-työpajassa tehdään yhtenä harjoituksena mediabingo. Muistatko, miten bingoa pelataan? Jos et, kertaa bingon periaatteet. Tulosta työpajasivulta bingopohjat osallistujille. Bingota voi pieninä ryhminä tai yksin.

Kokemuksen ääni: tarinoilla vaikuttaminen

Työpajassa käytetään pajadioiden lisäksi kuvakortteja ja tarinankerronnan ruudukkopohjaa. Voit ladata nämä materiaalit käyttööne työpajasivulta.